

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36638
Nom	Periodisme de crisi
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau en Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau en Periodisme	9 - Periodisme especialitzat	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
MORENO CASTRO, CAROLINA	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

Aquesta assignatura té com a objectiu principal familiaritzar a l'estudiantat amb el paper crucial que exerceix la comunicació en la gestió de les diverses crisis, ja siguin de catàstrofes naturals, mediambientals, d'emergència sanitària, institucionals o polítiques. Periodisme de crisi permetrà identificar i comprendre els enfocaments, processos i mètodes essencials en la gestió de la comunicació de crisi i emergències. A més, proporcionarà eines útils per a interactuar amb la ciutadania i amb els diversos actors implicats en qualsevol procés de comunicació. Un aspecte central de l'assignatura serà examinar la gestió de les polítiques públiques de seguretat, des de la seva definició fins a la seva implementació, utilitzant un model de gestió pluralista i prestant especial atenció a l'argumentació d'aquestes polítiques en contextos de crisis.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És necessari estar familiaritzat amb els coneixements periodístics bàsics: eines comunicatives, actors principals, formats i continguts periodístics.

COMPETÈNCIES

1334 - Grau en Periodisme

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.
- Que els estudiants tinguen la capacitat i la creativitat necessàries per a assumir riscos expressius i temàtics en el marc de les disponibilitats i terminis de la producció comunicativa, aplicant solucions i punts de vista fundats en el desenrotllament dels projectes.
- Que els estudiants siguen capaços d'obtindre i seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la solució de problemes i l'elaboració d'estratègies.
- Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.
- Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .
- Capacitat i habilitat per a recuperar, organitzar, analitzar i processar informació i comunicació amb la finalitat de ser difosa, servida o tractada per a usos privats o col·lectius a través de diversos mitjans i suports o en la creació de produccions de qualsevol tipus.

- Capacitat i habilitat d'exposar raonadament idees, a partir dels fonaments de la retòrica i de l'argumentació, així com de les tècniques comunicatives aplicades a la persuasió.
- Comprensió de les dades i de les operacions matemàtiques efectuades amb alguns d'ells d'ús corrent en els mitjans de comunicació i capacitat i habilitat per a saber utilitzar dades i estadístiques de manera correcta i comprensible per a la divulgació majoritària.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Identificar, analitzar i capacitar per a la construcció les estratègies comunicatives de la informació política, de societat, cultural, econòmica i científica.

Aplicar una visió crítica (capacitat d'anàlisi, comprensió i interpretació) sobre els temes que nodreixen el periodisme polític, de societat, cultural, econòmic i científic-tecnològic.

Seleccionar criteris per a evitar les males pràctiques periodístiques en matèries sensibles i en el tractament dels grups o individus en risc d'exclusió social.

Analitzar i classificar textos i documents de naturalesa econòmica, política, cultural, científica i/o tecnològica i realitzar la seua translació als llenguatges propis dels mitjans de comunicació de masses.

Analitzar críticament els elements i les estratègies comunicatives en la cobertura mediàtica de crisi i catàstrofes mediambientals, polítiques, socials i de salut.

Organitzar coneixements sobre els fonaments del periodisme especialitzat en diferents temàtiques, els seus mètodes i perspectives d'investigació.

Generar la gestió de les polítiques públiques de seguretat, tant en la seua fase de definició com en la implantació mitjançant un model de gestió pluralista, prestant especial atenció a l'argumentació de les polítiques públiques de seguretat en contextos de crisis.

Comprendre els interessos dels diversos actors implicats en el periodisme de crisi, i conèixer les dinàmiques de producció comunicativa dels actors participants en una emergència i mitjans de comunicació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció al periodisme de crisi

- 1.1 Concepte i natura del periodisme de crisi
- 1.2 Evolució i rellevància en el món actual
- 1.3 Diferències amb altres tipus de periodisme

2. Fonaments de la comunicació de crisi

- 2.1 Principis i estratègies de la comunicació de crisi
- 2.2 Canales i mitjans de comunicació en crisis
- 2.3 El rol del periodista en la comunicació de crisi

3. Enfocaments, processos i mètodes en la comunicació de crisi

- 3.1 Enfocaments teòrics en la gestió de la comunicació de crisi
- 3.2 Processos i mètodes de treball en situacions de crisis
- 3.3 Estudi de casos: bones i males pràctiques

4. Eines de comunicació en situacions de crisi

- 4.1 Eines de comunicació per a la interacció amb la ciutadania
- 4.2 Eines de comunicació amb actors implicats
- 4.3 Ús de tecnologies i xarxes socials en situacions de crisis

5. Elaboració d'un pla de crisi

- 5.1 Definició i elements clau d'un pla de crisi
- 5.2 Etapes en l'elaboració d'un pla de crisi: preparació, resposta i recuperació
- 5.3 Implementació i avaluació d'un pla de crisi
- 5.4 Casos pràctics: anàlisi de plans de crisis efectius i fallits

6. Gestió de crisis catastròfiques i d'emergència

- 6.1 Tipus de crisis catastròfiques i d'emergència: naturals, sanitàries, tecnològiques
- 6.2 El paper del periodisme en la gestió d'aquestes crisis
- 6.3 Casos pràctics de gestió informativa de crisis catastròfiques i d'emergència

7. Gestió de crisis institucionals i polítiques

- 7.1 Naturalesa i tipus de crisis institucionals i polítiques
- 7.2 El rol del periodista en la gestió de crisis polítiques
- 7.3 Estudis de cas: crisis institucionals i polítiques rellevants

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Elaboració de treballs en grup	40,00	0
Elaboració de treballs individuals	27,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament per a l'assignatura de "Periodisme de crisi" estarà equilibrada entre un enfocament teòric i un enfocament pràctic, cadascun constituint el 50% de l'experiència d'aprenentatge. La intenció és assegurar que l'estudiantat adquireixi una comprensió teòrica sòlida i l'apliqui directament a través d'activitats pràctiques. Aquí es descriuen els mètodes específics que s'empraran:

Part Teòrica (50%):

1. **Presentacions i discussions en classe (30%):** S'introduirà cada tema presentant les idees i conceptes clau, seguit de debats en classe per a fomentar una comprensió més profunda.
2. **Anàlisi de peces periodístiques i documents (20%):** L'estudiantat analitzarà peces periodístiques escrites i audiovisuals, així com documents relacionats amb la gestió de crisi per a entendre millor les teories en un context pràctic.

Part Pràctica (50%):

1. **Realització d'exercicis i pràctiques individuals (20%):** L'estudiantat haurà de realitzar exercicis i pràctiques individuals, que puguin incloure l'elaboració de plans de crisi, redacció de comunicats de premsa en situacions de crisi, entre altres, que ja s'especificarà en el programa de l'assignatura.
2. **Treballs en grup (30%):** S'organitzaran activitats en grup, que poden incloure l'anàlisi de casos, i la preparació d'estratègies de comunicació per a diverses crisis.

AVALUACIÓ

Primera convocatòria:

L'avaluació de l'assignatura es dividirà equitativament entre l'avaluació dels coneixements teòrics i l'aplicació pràctica d'aquests.

50% de la nota: Examen teòric que es realitzarà en finalitzar l'assignatura. Aquesta prova avaluarà la comprensió de l'estudiantat dels conceptes, enfocaments i mètodes teòrics discutits durant el curs, i la seva habilitat per a aplicar aquests coneixements de manera crítica i analítica de les diverses situacions de crisis.

50% de la nota: Avaluació de les activitats pràctiques realitzades durant el curs. Això inclourà tant les tasques individuals com els treballs en grup. S'avaluarà la capacitat de l'estudiantat per a aplicar

efectivament els conceptes teòrics a situacions pràctiques, la seva habilitat per a treballar en equip, i la seva creativitat i eficàcia en la gestió de la *comunicació de crisi a través de l'elaboració d'un pla.

Segona convocatòria:

50% de la nota: elaboració d'un pla de crisi complet.

50% de la nota: examen de continguts teòrics.

Atenció:

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero i suposar la suspensió de la convocatòria, amb independència del procediment disciplinari que es pugui incoar i, si escau, de la sanció que sigui procedent d'acord amb la legislació vigent.

També es consideraran faltes greus, i per tant poden suposar la suspensió immediata de la convocatòria, còpia o facilitar la còpia de treballs entre alumnat del grau; accedir irregularment o apropiar-se anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció posterior del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la persona en exàmens.

Quan es detecten les faltes greus assenyalades en aquest punt, l'o la docent haurà de comunicar-lo a la coordinació del Grau.

La presentació de treballs i/o exàmens amb faltes d'ortografies o *ortotipogràfiques i/o errors de sintaxis, coherència o redacció serà penalitzat i pot arribar a suposar la suspensió d'aquesta prova.

Codi de conducta:

L'objectiu principal d'aquesta assignatura és oferir una sèrie de competències en periodisme i comunicació de crisi per a l'estudiantat del grau en Periodisme. Per a això, considerem que l'aula, docents i alumnat han de ser impecables amb la inclusivitat de les diferents persones que la configuren. Així doncs, preguem als assistents a aquesta matèria que l'aula sigui un entorn segur i acollidor per a tothom, independentment de la nacionalitat, identitat de gènere, expressió de gènere, edat, aparença, diversitat funcional, estat civil, estat socioeconòmic i religió (o falta d'ella). En definitiva, sol·licitem el respecte cap a l'entorn de l'aula en totes les direccions.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Alvarado, M., y Morales, O. (2017). Periodismo de crisis y seguridad del Estado. Editorial UCR.

- Coombs, W. T. (2014). Ongoing crisis communication: Planning, managing, and responding (4th ed.). SAGE Publications, Inc.
- Fearn-Banks, K. (2016). Crisis Communications: A Casebook Approach (5th ed.). Routledge.
- Gómez, L. (2019). Gestión de crisis: Guía para planificar y actuar ante situaciones críticas. Editorial Pirámide.
- Heath, R. L., & O'Hair, H. D. (2010). Handbook of risk and crisis communication. Routledge.
- Moreno Castro, Carolina (2009). Comunicar los riesgos. Ciencia y tecnología en la sociedad de la Información. Madrid: Biblioteca Nueva/OEI.
- Paniagua Gallart, Carlos. 2012. Una Historia De La Comunicación De Crisis En España. Revista ICONO 14. Revista Científica De Comunicación Y Tecnologías Emergentes 8 (2), 3-24. <https://doi.org/10.7195/ri14.v8i2.243>.
- Reynolds, B., y Seeger, M. W. (2014). Crisis and emergency risk communication (2nd ed.). Centers for Disease Control and Prevention.
- Veil, S. R., Buehner, T., & Palenchar, M. J. (2011). A workinprocess literature review: Incorporating social media in risk and crisis communication. Journal of Contingencies and Crisis Management, 19(2), 110-122.

Complementàries

- Austin, L., Liu, B. F., y Jin, Y. (2012). How audiences seek out crisis information: Exploring the social-mediated crisis communication model. Journal of Applied Communication Research, 40(2), 188-207.
- Christians, C. G., Glasser, T., McQuail, D., Nordenstreng, K., y White, R. A. (2010). Normative theories of the media: Journalism in democratic societies. University of Illinois Press.
- Galtung, J. (1998). Tras la violencia, 3R: reconstrucción, reconciliación, resolución. Bakeas.
- Kriesberg L. & Dayton, W., B. (2012). Constructive Conflicts: From Escalation to Resolution. Rowman & Littlefield Publishers.
- Littlefield, R. S., y Quenette, A. M. (2007). Crisis leadership and Hurricane Katrina: The portrayal of authority by the media in natural disasters. Journal of Applied Communication Research, 35(1), 26-47.
- Lundgren, R. E., y McMakin, A. H. (2018). Risk communication: A handbook for communicating environmental, safety, and health risks (6th ed.). IEEE Press.
- Palenchar, M. J., y Heath, R. L. (2007). Strategic risk communication: Adding value to society. Public Relations Review, 33(2), 120-129.
- Seeger, M. W., Sellnow, T. L., y Ulmer, R. R. (2003). Communication and Organizational Crisis. Praeger.
- Taylor, M., y Kent, M. L. (2007). Taxonomy of mediated crisis responses. Public Relations Review, 33(2), 140-146.

- Ulmer, R. R., Sellnow, T. L., y Seeger, M. W. (2015). Effective crisis communication: Moving from crisis to opportunity (3rd ed.). SAGE Publications, Inc.
- Walters, L. M., y Walters, T. N. (1992). Environment of confidence: An introduction to environmental communication. In L. M. Walters, L. Wilkins, & T. Walters (Eds.), Bad tidings: Communication and catastrophe (pp. 1-18). Lawrence Erlbaum Associates.

